

EDINOST

Uredništvo in upravnitvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar na upravnitvo. Rokopisi se ne vračajo. Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna „Edinost“. Poduredništvo v Gorici: ulica Glomus Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perle.

Problem Trsta

Tudi Trst ima svoj problem in ta je zanj življenjske važnosti. Po vojni nastala nova gospodarska in politična struktura njegovega zaledja je izpodmaknila tla njegovemu prejšnjemu blagostanju. Trst diha danes skozi ena sama pljuča. Iskati mora vedno novih energij gospodarskemu telesu v znamenju zmanjšane sposobnosti zaledja, parirati mora novo nastali položaj z novimi kombinacijami, s preustrojitvijo in prenavitvijo trgovine in gospodarstva.

Mi vsi, ki živimo v Trstu, čutimo, kako postaja življenju v povojni dobi vedno težje. Kriza je zadobila sedaj radi revalutacije lire se ostrejši obliko. Vsi sloji, ki živijo v eni ali drugi obliki od trgovine, občutijo to. Življenje v prosti luki je bilo za konjunkturo trgovine v Trstu vedno najboljšje merilo. Prosta luka je preživljala svoj čas celo maso delavnih ljudi, ob ugodni konjunkturi je mogel vsakdo, drugače brez posla, najti tam mimogrede zaslužka pri razkladanju blaga. Danes vidimo pred vhomod v prosto luko zjutraj in po dnevu celo maso upreženih vozov, ki čakajo posla, ljudi, ki iščejo majhnega dela. In ti čakajo večinoma zastoj, kajti v prosti luki je dela jako malo.

Naj govori števila. Pomorski in železniški promet tržaške luke je znašal:

Leta	ton	%
1913	6.147.276	100
1919	2.857.431	46½
1920	3.106.827	50½
1921	2.893.411	47
1922	2.925.423	47½
1923	4.071.406	66¼
1924	5.841.430	95
1925	5.465.978	88¾
1926	4.765.076	77½

Leta 1927. je obdržal promet tendenco nadaljnjega padanja. V prvih treh mesecih 1927 je znašal 1.207.488 ton v primeru 1.279.633 ton v istem času lamskega leta. Tako je po statistiki bil letos promet le 73% prometa v zadnji predvojni dobi. Vendar se mora še upoštevati, da je število prebivalcev sedaj precej višje kot pred vojno, posebno tudi da je mnogo kapitala bilo na novo investirano, da se je trgovska mornarica znatno povečala in da bi za obdržanje predvojnih življenjskih razmer moral biti sedaj promet radi tega večji nego pred vojno.

Pomorski promet je padel sorazmerno bolj kot železniški. Danes ima povečana in modernizirana trgovska mornarica v tržaški luki za okoli 30% manj dela kot ona manjša v predvojni dobi. Razume se, da ne more radi tega delati tako rentabilno in da mora biti jako občutljiva pri vsakem poslabšanju splošne gospodarske konjunkturo. Brezdvomno ugoden pa je za tržaško mornarico še vedno potniški osebni promet, v katerem drži Trst še vedno prvenstvo med vsemi italijanskimi lukami. V Genovi je bil potniški promet prve tri mesece tekočega leta 36.451 oseb, v Neaplju 188.290, v Trstu pa 317.932 oseb. Na tem polju ima Trst gotovo bodočnost in je ta postavka močna opora drugače večinoma pasivnih črt tržaške mornarice.

Vladna politika za razširjenje trgovske mornarice in za ekspanzijo prekmorske trgovine je v prvi vrsti valutna politika s ciljem zboljšati italijansko plačilno bilanco ter tako postaviti liri boljšo podlago. Za vzglad služi lahko gospodarska zgodovina Angleske. Razvoja današnjega angleškega bogastva bi si ne mogli predstavljati brez prvovrstne trgovske mornarice; ta ji je bila vedno eden najvažnejših premoženjskih virov, z njo si je ona mogla ustvariti mednarodni prestiž in postaviti temelj za čudovit razvoj trgovine in industrije. Ne le da Anglija ni plačevala tujini ladijske prevoznine, ampak plačevala so jih druge države. Velike vsote, ki so na ta način prišle v deželo, so ne samo večale bogastvo angleških paroplovnih družb, ampak so tudi tvorile podlago za ustvaritev velefinancijskih podjetij, s katerimi se danes Anglija obvladuje svet. Anglija ima kot bogata država močno pasivno zunanjetrgovinsko bilanco, uvaža letno okoli 40 milijard lir več blaga iz inozemstva, kot ga ona tja prodaja. Ta ogromna vsota pa je izenačena v velikem delu ravno z denarjem, katerega ji morajo drugi narodi plačevati za prevažanje s trgovsko mornarico. Tudi Italija ima močno pasivo v zunanji trgovini, za katero je težko dobiti protuteži. In tu je misel vlade ustvariti čim močnejšo trgovsko mornarico, ki naj prinese potrebne valute v deželo, da se krije deloma njihova velika potreba v zunanji trgovini. Zraven tega bi imela pomagati industriji, odpirati nove trge in nove možnosti.

Do sedaj se je ta politika vodila od strani vlade popolnoma smoteno in v zadnjih letih so se dosegli rekordi pri spuščanju novega brodogoja v morje. Na mednarodnem prevoznem trgu je pa že leta kriza, ker je preveč brodogoja, med posameznimi paroplovnimi družbami je v teku večni skrit boj za prevoz. V takem stanju ne more biti položaj mnogo povečane italijanske trgovske mornarice na splošno preveč povoljen, posebno v zadnjem času, ko so se različni stroški radi revalutacije lire mednarodno mnogo zvišali ter tako zmanjšali njeno konkurenčno sposobnost.

V boju proti vladajoči krizi v paroplovstvu se je vlada sedaj odločila za dvojno politiko: fuzijo vseh večjih paroplovnih družb v eno samo veliko, ki bi po kapitalu in tonazi bila ena največjih na svetu, ter za podelitev industrijske proste luke vsem večjim obmorskim mestom Italije. S tema dvema vprašanji se sedaj bavijo v podrobnosti zato postavljene komisije in ker se tičejo tudi tržaške luke, zadevajo ta vprašanja tudi nas. Posebno industrijska prosta luka bi mogla malo poživiti mrtvilo v Trstu, ako bi se z njo dalo ustvariti nove konkurenčne življenjske sposobne industrije, ki bi mogle nuditi prebivalstvu novih dohodkov ter tržaškim paroplovnim družbam novega dela. O tem bo mo o priliki več poročali, ko bo za to postavljena komisija prišla do kakih zaključkov. Slej ko prej smo pa mnenja, da bi se Trstu moglo dejansko pomagati edino s kakimi izjemnimi ukrepi, po katerih bi se mu moralo dati kakke posebne ugodnosti, ne oziroma se na druge luke, kar pa gotovo danes ni v namerah vlade.

Dr. L. O.

Proračun finančnega ministrstva pred senatom

Razprava o vprašanju, ki se v zvezi z revalutacijo lire

RIM, 8. (Izv.) Na svoji današnji seji je razpravljala visoka zbornica o proračunu finančnega ministrstva. Prvi je posegel v razpravo senator Loria, ki je dejal v uvodu svojega govora, da se industriji in trgovini neopravičeno pritožujejo nad revalutacijo lire. Ako je res, da so plačevali pred pričetkom naraščanja vrednosti lire nabavljene surovine in blago po višjih cenah, si bodo lahko odpomogli pri sedanjih in bodočih nabavah po mnogo nižjih cenah. Delavci se ne upirajo znižanju mezd, toda istočasno zahtevajo da se znižajo tudi cene življenjskih potrebščin. Vzrokov krize, ki jo preživlja industrija, ne smemo iskati v revalutaciji lire, ampak v raznih nepravilnih gospodarskih pojavih, ki se sedaj masujejo. V valutni politiki sta mogoči samo dve poti, ali revalutacija ali pa popolna propast vrednosti denarja in nadomestitev sedanje denarne enote z drugo denarno vrednostjo. Srednje poti v valutni politiki so nevarne za gospodarski razvoj države. Kakor vse države - zmogovale, se je odločila tudi Italija za prvo pot.

Senator Mosconi razpravlja obširno o težavnem problemu reforme birokracije. Revalutacija lire bo imela kot posledico tudi znižanje državnih dohodkov. Ker troši država za uradništvo 5.865 milijonov lir, to je skoraj eno tretjino svojih dohodkov, ta znesek ne sme porasti; zato je postopala vlada zelo modro, ko je znižala draginjske doklade državnim uradnikom. Toda to še ne zadostuje. Treba bo znižati tudi število dr-

žavnega uradništva in istočasno zboljšati njegove gnotne prilike. To znižanje se lahko doseže, ako se spremeni upravna uredba države. V to svrhu bi bila potrebna temeljita revizija italijanskega upravnega prava, ki je postalo skrajno zamotano vladneštvenih zakonov, dekretov in pravilnikov.

Sen. Ancona pravi, da bo razpravljal najprej o proračunu in potem o revalutaciji lire in njenih posledicah. Poleg znatnega povečanja dohodkov, izkazuje proračun tudi znaten povisek izdatkov. Zlasti je sedaj velike važnosti, da izkazuje državni proračun prebitek. Zato je treba za vsako ceno preprečiti naraščanje izdatkov. Sprito tega pričakuje, da prihodnji državni proračun ne bo izkazoval kar za dve milijardi več izdatkov, kakor jih je izkazoval sedanji proračun. Vlada naj odločno nadaljuje z zniževanjem državnega dolga. Z revalutacijo lire je ubrala vlada pravo pot, ki bo prav gotovo privedla do velikih uspehov. Italija ima preveliko število industrijskih podjetij. Ob zaključku svojega govora poziva senator Ancona vlado, naj odločno nadaljuje bitko za znižanje cen.

Po nekaterih opazkah senatorja Riccija, je zaključil predsednik on. Tittoni ob 19.40 sejo.

Zveza italijanskih delniških družb

Govora Pirelli in Volpi na običnem zboru

RIM, 8. (Izv.) Danes ob 14.30 se je pričel obični zbor zveze italijanskih delniških družb. Obični zbor, ki sta se ga udeležila tudi ministra on. Volpi in on. Beluzzo, je otvoril z daljšim govorom predsednik zveze dr. Albert Pirelli, ki je najprej opisal dosedanja finančna politika vlade, s katero on povsem soglaša. Italijanska narodna dolžnost je podpirati vlado pri njenem delu za gospodarsko ozdravljenje države, kakor tudi vlada v vsestranski podpira italijansko gospodarsko okrepitev ter štiti industrijsko lastnino. Navzlic sedanji gospodarski krizi morata italijanska trgovina in industrija ohraniti svoje dosedanje gospodarske pozicije in posebej še svoje izvozne trge, pa četudi bi morali začasno delati z izgubo.

V ostalem svojem govoru je opisal dr. Pirelli zgodovino zveze in njeno delovanje ter je poudarjal ogromno važnost italijanskih delniških družb, v katerih lahko tudi skromni hranilci: plodonosno nalagajo svoje prihranke. Za predsednikom zveze je dobil besedo finančni minister on. Volpi, ki je priporočal zborovalcem zaupanje v finančno politiko vlade. „Pomislite“, pravi minister, „kak bi se bilo zgodilo z našim narodnim gospodarstvom ako bi bil naš denar v o nem težavnem položaju, ki je vladal pred enim letom po vsej Evropi. Vsi bi slabotne vlade bi prišli ob svojo vrednost. Naše narodno gospodarstvo bi bilo popolnoma uničeno. Je res, da preživljamo težke čase, toda ti časi so polni nad v lepšo bodočnost. Od nas je odvisno, da premagamo sedanje težkote ter napravimo iz sedanjih težkih razmer blagostne čase, ki bodo dani po zaslugi našega.“

Zveza italijanskih delniških družb je bila ustanovljena leta 1910. Ob svoji ustanovitvi je štela zveza 181 članic s skupno delniško glavnico 1.586.577.432 lir. Sedaj šteje zveza 703 članice, ki imajo v celoti delniških kapitalov za 16.989.123.132 lir. Iz teh števil je v zadostni meri razviden napredek, ki ga je napravila zveza tekom 16. let svojega obstoja in delovanja.

Novi odloki

RIM, 8. (Izv.) Današnja „Gazzetta Ufficiale“ prinaša kraljevi dekret z dne 19. maja 1927, št. 840, ki vsebuje predpise o pokojninskem postopanju napram enemu delu nekdanjega avstro-ogrskega državnega uradništva.

Chamberlin in Levin sta predčerašnjim prispela v Berlin, kjer so jima priredili svečan sprejem.

Strahovita nesreča se je pripetila pri nekem petrolejskem vrelcu na Romunskem. Nastal je požar, v katerem je 17 delavcev izgubilo življenje.

Zadnji poskusi v Beogradu

za likvidacijo spora z Albanijo

BEOGRAD, 8. (Izv.) Vse pozornost političnih krogov je še vedno posvečena sporu z Albanijo, ki je tvoril tudi danes središče zanimanja beograjske politične javnosti. Z največjim zanimanjem pričakujejo vsi politični krogi nadaljnji razvoj dogodkov. Zato je bil tudi današnji dan v političnem oziru zelo živahen.

Zunanji minister dr. Marinković je dopoldne sprejel jugoslovenskega odpravnika poslov v Tirani Sakovića, ki se je večer ob 21.30 povrnil v Beograd. Danes dopoldne je Saković podal zunanjemu ministru obširno poročilo ter obrazložil ves zgodovinski razvoj dogodkov, ki so izzvali krizo in dovedli do preloma diplomatskih odnosov med obema državama. Kakor doznajajo vaši novinarji z najmerodajnejš. mesta v zunanjem ministru, potrjuje referat tiranskega odpravnika poslov v polni meri prejšnje informacije o razvoju dogodkov.

Predvsem je bilo o tej priliki ugotovljeno, da so bile albanske oblasti dobro obveščene, da je bil Gjurasković v službi jugoslovenskega poslanstva. Jugoslovenski poslanec Saković je prepričan, da albanske oblasti pri Gjuraskoviću o priliki hišne preiskave v njegovem stanovanju niso našle nobenega dokumenta, ki bi ga mogel kakorkoli kompromitirati. Pač pa so albanske oblasti pri preiskavi zaplenile del arhiva jugoslovenskega poslanstva, ki je bil shranjen pri Gjuraskoviću.

Na vprašanje, s kakšnim razvojem dogodkov računa vlada, so dobili novinarji izjavo, da se jugoslovenski uradni krogi nikakor nečje prenehliti. Na vsak način bodo odložili vso zadevo še za eden ali dva dni, ker je bilo rečeno, da bo morda Gjurasković vendarle izpuščen. Če se to v danem roku še ne bo zgodilo, potem bo zunanji minister dr. Marinković naprosil albanskega poslanika Zena bega, naj zapusti jugoslovensko državo, obenem pa bodo odpoklicani tudi vsi jugoslovenski konzuli v Albaniji.

Rimski listi

o jugoslovensko-albanskem sporu

RIM, 8. (Izv.) V zadevi jugoslovensko-albanskega diplomatskega spora, se omejujejo današnji rimski listi po večini samo na priobčevanje kratkih poročil iz inozemskih listov. Kratka članka iz uradništva prinašata samo „Il Giornale d'Italia“ in „L'Impero“.

„Il Giornale d'Italia“ zavrača poskušne nekaterih jugoslovenskih in inozemskih listov, ki hočejo zvrniti odgovornost za spor na Italijo. „L'Impero“ pa pravi v svojem kratkem uvodnem članku, da so velike evropske države one, ki so povzročile večje nemire na Balkanu. Ako bi ne podžigale balkanskih držav druge velike evropske države, tedaj bi ostal balkanski spor čisto lokalna balkanska zadeva, ki bi se na en ali drug način sama po sebi razrešila. Soveda namiguje list s svojimi izjavami predvsem na Francijo.

Dr. Marinković pri kralju

BEOGRAD, 8. (Izv.) Današnji dan ni prinesel nikakih pomembnejših dogodkov. Popoldne ob 15. je odstopoval v Topolo zunanji minister dr. Marinković. Iz njegove okolice so se razširile vesti, da je ob tej priliki odnesel kralju v podpis večje število ukazov o imenovanjih in premetitvah velikih županov.

Seja jugoslovenskega ministrskega sveta

BEOGRAD, 8. (Izv.) Danes popoldne ob 17. uri je bila sklicana seja ministrskega sveta, ki je trajala do 20. ure. Po seji so izjavili posamezni ministri novinarjem, da so razpravljali izključno le o resortnih vprašanjih.

Položaj v Mississipijski dolini se ni nič izboljšal. Zadnja poročila govore o novih poplavih.

Konferenca interparlamentarne unije v Pragi

BEOGRAD, 8. (Izv.) Jutri dopoldne ob 11. uri odpotuje v Prago jugoslovenska delegacija za interparlamentarno unijo, ki bo imela dne 10. in 11. junija svojo konferenco. Ob tej priliki se bo vršila ožja konferenca med zastopniki zavezniških in prijateljskih držav, ki se je bodo udeležili delegati Francije, Poljske, Čehoslovaške, Romunije in Jugoslavije. Na tej konferenci bodo delegati razpravljali predvsem o čim tesnejšem sodelovanju tako o priliki zasedanja interparlamentarne unije, kakor pri predstojećem zasedanju Društva narodov.

Jugoslovenski delegaciji nadeljuje bivši zunanji minister dr. Ninčić, njeni člani pa so poslanci Budisavljević, Pavle Radić, Salih-Bajić in Krsta Matić. Nocoj je imela jugoslovenska delegacija daljši sestanek, na katerem so bile sporazumno izdelane smernice za praško konferenco interparlamentarne unije.

Nova romunska vlada

In njen manifest

BUKAREŠT, 8. Kriza, ki je nastala po demisiji vlade gen. Averescuja, se ne more smatrati še za rešeno, kajti vlada, ki jo je sestavil Stirbej, je samo provizorična. Tvorijo jo: Stirbej, ki je ministriški predsednik in notranji minister ter vodi začasno tudi ministrstvo za finance in za zunanje zadeve; general Paul Angelescu je prevzel vojno ministrstvo; Stelian Popescu, pravosodni minister; Argentoianu je minister za poljedelstvo in

ima obenem »interim« za industrijo in trgovino; Datora Lopu je prevzel naučno ministrstvo in začasno tudi ministrstvo za socialno skrbstvo; Lepadeta Alesanderu, minister za vero in umetnost, ima »interim« za javna dela.

Ljudska stranka, kateri nadeljuje bivši ministriški predsednik Averescu, ni zastopana v vladi. Tudi nacionalni demokrati so izpadli iz kombinacije.

Nova vlada je izdala naslednji manifest: »Želeč zagotoviti v sedanjih prilikah državi vlado, ki bi omogočila tesnejše stike med strankami, se je kralj obrnil do nas, sodeč, da bi se ta želja lahko udeležila s privoljenjem zastopnikov posameznih strank pod predsedstvom moža, ki ne pripada nobeni stranki. Sprejeli smo to misijo in jo hočemo pravilno izvesti brez omejevanja s tem, da pripravimo svobodne volitve, pri katerih naj narod izreče svojo voljo. Zvesti našim pogodbam z inozemstvom bomo nadaljevali politiko miru, kakor jo zahtevajo najvišji interesi naše države. Pozivamo vse prave državljane, da pomagajo vladi pri izvrševanju naloge, naložene ji od ljubljenega vladarja. Prepričani smo, da bo narod odgovoril na kraljevo željo v miru in sporazumu, umevajoč sedanje težkote.« Manifest so podpisali vsi ministri.

Morilec sovjetskega poslanika v Varšavi Vojkova je ruski monarhist Boris Koverkov. Poljska vlada je takoj izrazila svoje globoko obžalovanje iz zgražanja radi atentata. O pokojnem Vojkovu pravijo, da je on dal usmrtiti carsko rodbino v Jekaterinburgu.

DNEVNE VESTI

Tržaški poteštat

Ze pred časom je objavil uradni list „Gazzetta Ufficiale“ kr. odlok, ki je določal konec sedanje občinske uprave za Trst. Imenovanje pa ni sledilo takoj ob roku, temveč je ostal občinski komisar kom. Fronteri še dalje na svojem mestu kot prefekturni komisar.

Sedaj pa se uradno javlja, da je bil imenovan za tržaškega poteštata general kom. Giorgio Nobili, ki je višji častnik milice v Firenzu. General Nobili se je udeležil italijansko-ahesinske, italijansko-turške ter zadnje svetovne vojne, in sicer na fronti III. armade. Doma je iz Firenze, kjer se je rodil v l. 1863. in mu je sedaj 64 let.

KRESNICE

Ne pozabite, da izidejo pred kresom tri knjige, tri kresnice, ki morajo posvetiti v slednji slovenski dom. Franceta Bevka »Kresna noč«, zgodba iz petnajstega stoletja, je polna dejanja in bajnosti naših planin.

Dostojevskega »Tvoja žena in mož pod posteljo« je humoreska tako polna humorja, da se bo moral vsakdo smejati ob nji. Na koncu bo dodejan življenjepis.

Poljudno znanstveni Zbornik bo prinesel več koristnih razprav, ki bodo ob enem obogatile tudi našo domačo znanost.

Vse tri knjige bodo stale v prosti razprodaji L. 4.— in jih bo mogoče dobiti povsod. Pri skupnem naročilu pa stanejo knjige L. 3.—.

Ne pozabite na Kresnice! glejte, da jih boste dostojno sprejeli!

Kje se bodo knjige dobile, priobčimo pravočasno.

Obični zbor novinarskega sindikata v nedeljo 12. t. m. se bo vršil v prostorih na Verdijevem trgu občini zbor deželnega novinarskega sindikata s sledečim dnevnim redom: 1) Poročilo tajnika, 2) Plače in cene listov, 3) federalni in sindikalni prispevki, 4) Služajnosti. Začetek ob 12. uri.

Naturantom idrijske reke

naznanja kr. proveditoriat v Trstu, da jim je dovoljeno polagati zrelostne izpite še v dveh zasedanjih, poletnem in jesenskem, letošnjega leta. Poletno zasedanje bo v juniju v Gorici v prostorih tehničnega inštituta in sicer v sledečem redu: sredo, 15. junija: italijanščina; petek, 17. junija: slovenščina; sobota, 18. junija: tuj jezik (francoščina ali nemščina); ponedeljek, 20. junija: matematika; torek, 21. junija: risanje.

Pravico do izpitov imajo le oni dijaki, ki so v l. 1925-26 obiskovali kot redni zadnji preostali razred uklenjenega zavoda in ki imajo naknadno pravico do zasedanja še dveh izpraševanj v l. 1927 brez oziroma na obe zasedanja v l. 1928.

Prošnjo morajo napraviti, če niso še prosili, na predsednika tehničnega inštituta v Gorici. Jesensko zasedanje bo tudi v Gorici v septembru.

OPOZARJAMO,

da bo v kratkem izšla 6. številka »Našega glasa«. Radovednežem budi zaupno povedano, da vlada še sedaj veliko zanimanje za Bevkovo zgodovinsko »Povest o grofu, ki so ga uš snedli«, ki bo pričela izhajati v tem mesecu.

Jubilee »Prodane neveste«.

Praško »Narodno Divadlo« je proslavljalo 30. maja jubilee »Prodane Neveste«. Tega dne je bila »Prodana Nevesta 1000krat podana. Ko so v poletju 1866. prvič predvajali to opero v taktirnem Sodobnem gledališču, se je ravno pripravljala avstrijsko-ruska vojna in vse tedanje razmere so nalikovale vojnemu stanju. Sprito tega krstna predstava nove Smetanove opere ni vzbudila toliko zanimanja kot — recimo — v dobi miru. Kljub temu nepovoljnemu začetku pa nadaljnji razvoj tega popularnega dela ni kazal senčnih plati. »Prodana nevesta« je naglo dosegla svoj uspeh in njena slava je rasla od predstave do predstave. Vsakdo je lahko že tedaj trdil, da bo postala ta opera zelo priljubljena Smetanova delo. »Prodana nevesta« je odprla pot v svet tudi ostalim delom velikega češkega glasbenika. Ko je bila opera podana l. 1892. v dunajski operi, so jo na mah sprejela vsa večja evropska in ameriška gledališča v svojo repertoarje.

Smetana je postal s tem svojim delom popularen svetoven glasbenik. Pomladno in radostno razpoloženje, ki ga daje njegova glasba, melodičnost in lagodnost njegovih melodij, šaljive figure njegovih dejanj, odlična instrumentalna, vse to postavlja »Prodano nevesto« med najznamenitejše opere v svetovnih repertoarjih in vse to jamči za njeno trajno življenje. Pa tudi libreto te opere je mnogo doprinesel k njenemu uspehu.

Med češkim narodom je »Prodana nevesta« jako priljubljena postala je narodna. Njene arije so postale narodne pesmi in najpreprostejši kmet iz najbolj zakotnega sela bi se čutil krivega, če ne bi niti enkrat v svojem življenju užival umetnost tega dela.

Naročajte „Edinost“

otresti. Pa brez not na oder. Pesem naj se izuži z notami popolnoma na pamet, pa bo šlo.

Zbor iz Štandreža je pa res eden izmed najboljših v goriških okoličih. Pevovalci jih vodi in oni gredo za njegovimi kretnjami. Ženski zbor mu je docela poslušen; ko bo dosegel tudi pri moškem zboru, da ne bo tudi posameznika, ampak da se bo vse zložilo v enoten končni akord, bo zbor na višku.

Pri goriškem pevskem zboru se je poznalo pomanjkanje moških glasov; drugače je bila prva pesem res dobro zapeta. Tudi začetek druge je bil dober, ne pa druga polovica. Basi so nekako disorijentirani guncali za ženskim zborom. Zlastno je, da Gorica premore samo tistih par poštvalnih moških glasov. Kje so ostali?

Kratka Remčeva trojeanka «Užitkarji» je bila podana nad povprečno mero navadnega igranja godeželskih odrov. Kostumiranje dovolj dobro ter tudi izgovorjave pri prvih dveh dejanjih dovolj glasna za tako odprti prostor. Premalo so pa bile razgibane geste pri ženskah, kjer bi ne smele samo podpirati samo izgovorjeno besedo, ampak tudi živeti svoje življenje vedno premikajoč se človeka. To igra prvo toplo priporočamo za vse mešane prireditelje radi aktualnosti obravnavanega predmeta v naših krajih in pa radi njene kratkosti.

Ker že živimo v dobi in znamenju znižanja cen, moramo omeniti da so bile cene v veselici krmi daleč proč od tega bodisi glede pijače bodisi glede jedade. Prireditelji vseh naših podeželskih prireditev morajo skrbeti, da obiskovalci tudi v telesnem oziru ne naleže na neugodja, ki bi jih kasneje odvrnila od prireditev. K popolni organizaciji vsake prireditve spada tudi dobra postrežba.

IDRIJA

Živinovrejska razstava

Dne 21. avgusta t. l. se bo vršila v Idriji prva živinovrejska razstava za vse občine, spadajoče pod idrijski živinovrejski konsorcijski, za katero, lahko rečemo, vlada že danes veliko zanimanje. K razstavi bo pripuščena goveja živina izključno novovpeljane beljanske pasme, ki se je v našem kraju izborna obnesla; prasiči in ovce izboljšane pasme, ter ovce novovpeljane bergamaške pasme. Pridnim živinovrejem so določena za razstavljenjo provrstno živino razna darila, ki jih bo razdelila nalašč zato sestavljena nepristranska komisija. Priobčujemo natančen spored in seznam določenih daril.

I. Goveda.

Vrsta I. Plemenski bikli

Razred A) - Biki od 6 do 12 mesecev: I. darilo L 200, II. darilo L 150, III. dve darili po L 75.

Razred B) - Biki od 12 do 18 mesecev: I. darilo L 150, II. darilo L 100, III. darilo L 50.

Razred C) - Biki od 18 mesecev naprej: I. darilo L 120, II. darilo L 80, III. darilo L 50.

Razred D) - Uvoženi biki: 6 daril po L 50.

Vrsta II. Plemenska telica in krave

Razred A) - Telice od 6 do 12 mesecev: I. darilo L 200, II. darilo L 100, III. darilo L 80.

Razred B) - Telice od 12 do 20 mesecev: I. darilo L 200, II. darilo L 150, III. dve darili po L 50.

Razred C) - Junice od 20 mesecev naprej: I. darilo L 200, II. darilo L 100, III. dve darili po L 50.

Razred D) - Krave od 30 mesecev naprej, breje ali s telikom: I. darilo L 200, II. darilo L 150, III. tri darila po L 100. — Za omenjene vrste so poleg denarnih daril določene še 1 velika srebrna kolajna, 1 bronasta ko-

lajna, 1 diploma in 1 častna diploma.

Vrsta III. Prasiči.

Plemenski mrjasci.

Razred A) - Mrjasci do 1 leta starosti: I. darilo L 100 in srebrno kolajno, II. darilo L 50 in bronasto kolajno.

Razred B) - Mrjasci nad 1. leto starosti: I. darilo L 100 in srebrno kolajno, II. darilo L 50 in bronasto kolajno.

Plemenske svinje

Razred A) - Plemenice od 1. leta starosti: I. darilo L 150 in srebrno kolajno, II. darilo L 80 in bronasto kolajno, III. darilo L 50.

Razred B) - Svinje nad 1. leto starosti ali z mladiči: I. darilo L 100 in srebrno kolajno, II. darilo L 80 in bronasto kolajno, III. darilo L 50.

Vrsta IV. Ovce (v skupinah)

Edini razred, skupine po najmanj tri glave (ovni in ovce): I. darilo srebrna kolajna, II. darilo bronasta kolajna, III. darilo bronasta kolajna.

Poleg navedenih daril bo dobili tisti, ki dobi dve prvi darili, velik srebrni ščit, dar tvrdke F. X. Goli. Živinovrejec, ki bo razstavil najlepšega doma izrejenega bika, tudi srebrni ščit, dar g. dr. Verbič, vodja kmet. pot. urada v Idriji.

V izloženem oknu trgovine Goli so poleg navedenih daril razstavljene kolajne, katere so do sedaj darovali: Mestna občina idrijska 3 srebrne, 1 bronasto kolajno; občina Dole 1 srebrno kolajno; tvrdka Goli 1 srebrno, 1 bron. kolajno; Stefan pl. Premereštin 1 srebrno, 1 bronasto kolajno; dr. De Franceschi Luigi 1 srebrno, 1 bronasto kolajno; Josip Grlic 1 srebrno; Josip Šraj 1 srebrno; Karel Treven 1 srebrno; Božiček (Sp. Idrija) 1 srebrno in Franc Stekar 1 srebrno in 1 bronasto kolajno. Zgledu omenjenih se bodo pridružili gotovo še razne korporacije in posamezniki. Ker bo razstava združena z velikimi stroški, se radevoljno sprejemajo tudi denarni prispevki. Natančnejši program in pogoje objavi mo kakor hitro dobimo tozadevna potrebna pojasnila.

Opozarjamo naše živinovrejce, da se že takoj pričnejo pripravljati, da bi nudila razstava ono korist, kateri je namenjena; namreč, dvigniti ugled naše živinovreje in zbuditi kmetovalcem ljubezen in zanimanje za izboljšanje te naše najvažnejše gospodarske panoge.

Vsak živinovrejec — čeprav ne bodo mogli biti vsi obdarovani — naj bo ponosen, da se bo smel udeležiti razstave, h kateri bo pripuščena le najboljša živina; kajti vsa na razstavo pripuščena živina bo poprej na domu pregledana od strokovnjakov; zato bo dovoljenje razstaviti svojo živino za živinovreje, že samo na sebi prvo priznanje.

Znanost in umetnost

O Pons-Winneckejevi repatici

V svojem članku o našem nebu v juniju, kjer je tiskarski škrat na več mestih po svoje zagospodaril, sem omenil, da nam napovedujejo za drugo polovico meseca obisk znanega komete Pons-Winnecke. Svoječasnje pojavljanje kakšnega komete silno razburilo duhove. Prorokovali so si iz tega vojno, kugo in druge nadloge. Le enkrat je bila repatica določena ljudem dobrodošla vest, ko je namreč pokazala modrijanom iz vzhoda pot v Betlehem.

Sicer pa so zadelata ta prorokovanja vedno pravo, kajti od Kristusovega rojstva do l. 1800 je bilo

s prostim očesom vidnih kakih 500 repatic, torej povprečno vsako četrto leto ena. In v štirih letih je gotovo kje izbruhnila vojna, razsajala kuga ali druga nadloga pretepla ljudstvo.

Tudi danes se nam obeta vojna, in sicer kar iz več krajev nenačrt. Kuge sicer ni pač na tve nas še hujša nadloga. Toda danes ne pripisujejo več krivde kometom; kajti odkar opazujejo bolj natančno nebo, opazuje s prostim očesom vsaj po eno repatico na leto; dajmo pogledati pa nam odkrivajo letno kar po pet in šest in celo več takih neljubih gostov.

Toliko vojn pa vendar ni. Radi tega je pred kratkim neki hudo-mišni astronom iskal vzročno zvezo med — danjo splošno bojevitostjo ljudi na Zemlji in ojačanimi pegami na Solncu.

Ker je torej strah pred repaticami neutemeljen, se jim brez nevarnosti približamo in jih natančneje razmotiramo.

Do konca 16. stoletja so smatrali repaticke za svetlobne pojave v zemeljskem ozračju, od tedaj dalje pa jih smatramo pravilno za nebesna telesa, ki se za kratko dobo pojavijo na nebu in nato zopet izginejo.

Repaticke, ki jih lahko vidimo s prostim očesom, kažejo v bistvu tri različne dele, ki pa niso strogo ločeni drug od drugega: jedro, njega obdajajoči plašč in rep.

Jedro je podobno navadnim zvezdam ali planetom in ne kaže nobene posebnosti, ki bi vplivale splošno pozornost nase.

Plašč ali koma je meglena ali parasta masa, ki obdaja jedro okoli in okoli, in koje svetlost se izgublja od jedra nazven. Koma je veliko večja od jedra in doseže tudi lahko velikost Solнца. Sicer se pa koma manjša, ko se bliža komet Solncu, in se zopet večja, ko se oddaljuje.

Jedro in plašč tvorita repatično glavo. Rep je pravzaprav podaljšek kome in se prikazuje kot medlobel svetlobni trak, ki se širi z naraščajočo razdaljo od glave. Posebno značilno je, da je rep pri vseh kometih z malimi izjemami obrnjen od Solнца proč. Rep je tudi lahko razcepljen v več delov. Dolžina njegova pa je lahko različna: so kometi s komaj zaznatnim repom, pri drugih pa se razteza rep kar po celi polovici nebesnega svara.

Kometi, ki so vidni same z daljnogledom, po večini ne kažejo te značilne oblike; največkrat prevladuje pri teh koma na račun zrna in repa.

Če niso torej repaticke svetlobni pojavi, temveč nebesna telesa, gre za to, da se določijo njih tri. Že leta 1665 je Berelli izrazil mnenje, da mora biti kometov tir parabola. Pravi dokaz je pa prinesel še l. e. Newton s svojim zakonom o splošni gravitaciji.

Tudi kometi krožijo kakor planeti okoli Solнца. Toda dočim so timske planetov skoro krožnicam enake elipse, se gibljejo kometi na zelo oploščeni elipsah ter na parabolah in celo hiperbolah tirnih.

Oblika tira zavisi od hitrosti, s katero se telo suče okoli Solнца. Ako bi se telo v razdalji Zemlje od Solнца sučalo s hitrostjo 42 km na sekundo, bi oklalo parabolo pot. Zemlja, koje hitrost je manjša, nadaljuje svojo pot na elipso. Telo s večjo hitrostjo bi se gibalo na hiperbolnem tiru.

Kometi, kojih tir je resnično parabolen, izginejo po enkratnem pojavu v neskončnost; dočim bi se morali kometi z izrazitim eliptičnim tirom povračati v enakih presledkih. Od približno 1000 do sedaj opazovanih kometov jih ima ena osmina eliptičen tir.

Toda ne pri vseh teh kometih niso še ugotovili povratka. Pri velikem številu je izračunana obhodna doba prevelika, verjetnost, da jih planeti odvrnejo od prvotne poti je tudi velika. Razen tega pa se je marsikateri komet razprzil v ogromno število manjših teles.

Pravih povratnih kometov poznamo kakih 25. Med temi je tudi komet, ki nosi ime Pons-Winnecke po Francosu J. L. Ponsu (1761-1831) ki ga je odkril l. 1819. in po Nemcu

A. F. Th. Winnecke (1835-1897), ki ga je zopet odkril. Njegova povratna doba znaša okrog šest let. Že ponovno so ga tako lahko isledili, ko se je približal Zemlji. Takrat ga je odkril 3. marca G. van Biesbroeck na zvezdarni Yerkes.

Najbližje Solncu, torej v periheliju, bo P-W. komet 21. junija. Šest dni nato bo v najmanjši razdalji od Zemlje; med tem kometom in Zemljo bo tedaj namreč samo šest milijonov kilometrov.

Velika je ta razdalja, toda majhna v primeri z dolgotrajno, ki jo lahko doseže repatični rep.

In že pišejo listi o nevarnosti, ki bi nastala, ako bi ošvrknili kometov rep našo Zemljo.

V pomirjenju čitateljev jim lahko povemo, da te nevarnosti ni; kajti omenjenega dne, ko bo komet Zemlji najbližje, je komet bolj oddaljen od Solнца kakor Zemlja in njegov rep je kakor rečeno obrnjen od Solнца splot.

In če bi vendarle rep udaril našo Zemljo? Tudi tedaj se ne bi zgodilo ničesar, saj je masa, ki tvori rep, tako redka, da bi Zemlja šla neovirano skozi rep, kakor je tako že šla l. 1861. in morda tudi l. 1910. skozi rep najbolj znanega komete, ki nosi ime po slavnem astronomu Halley. Po Schwarschildovih računih je pri zadnjem srečanju Zemlje s kometom pridobila Zemlja k večjemu 25.000 kg na teži, kar pa je z ozirom na celotno njeno površje silno neznatno.

Toda, bo zopet kdo ugovarjal, v repu so silno strupene snovi, kakor cijanovodik in ogljikov oksid? Res je, toda tudi v tako malih množinah, da ne bi škodovalo organizmom na Zemlji. Sicer pa so v zadnjem času celo ugotovili ugoden vpliv cijanovodika na rastlinsko rast. Nevarnost bi nastala še le tedaj, ako bi udarila Zemlja v jedro kakšnega komete. Te nevarnosti pa sedaj ni in tudi drugače je silno neverjetna.

Splot pa bo sedanjji komet tudi, ko bo najbližje Zemlji, ostal nevreden s prostim očesom. Edino, kar bomo morda imeli od komete, bo večje število utrinkov ali kresnic.

Toda tudi te kresnice so le problematične.

Gotove pa so Kresnice, ki jih nam obeta že drugi teden «Edinosti» in ki zagledajo že 15. t. m. beli dan.

Gospodarstvo

GOSPODARSTVO POTREBŠČINE, KMETJSKO ORODJE

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU ima v zalogi:

ŠEPELO, ventilirano Trezza in žveplo v 3% modre galice.

MODRO GALICO nemško in angleško le za prednoročnike, kateri so predznamenali svojo potrebo.

ŠKROPILNICE originalne «Vermorel» in «Volpio».

Švapljanke ročne in nahrbtnne ploščate. Vse posamezne dele za škroplilnice ter gumijevke krogiče in cevi.

Transportne vrče za mleko od 30 litrov.

KOSE ZNAMKE «JERKUR».

Dopolna nam je nova zaloga kos «Jerkur» od en 55, 60, 65 in 70, katere oddamo tudi na delo cele zaboje od 100 kosov.

SEMIŠKA AJDA.

V zalogi imamo še nekaj vreč izbrane, čiste francoske ajde, katero oddajemo na željo po železnici.

ŠEDELARKE POTREBŠČINE

Izgotovljene A. - Z. panje, lesene alpinke na 9 in 10 satnikov zaklopne kozice za odlaganje satnikov, matične mreže, umetne satnice iz naravnega voška, in vse potrebno orodje pri čebelarstvu. Na zahtevo pošljemo cenik.

Umetna gnojila, semena, kmetijsko orodje, klepala za kose, plugje, gnojilnice sesalke, čistilnice za žito, mlečne posnemačnike, brane itd.

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU ul. Terežianova 19 in ul. Raffaelela št. 7 Telefon 44-38.

✦

Potrti nezmerne žalosti naznanja mo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri soprog in oče

JOAN BABUDER - TONTINO

dne 5. junija ob 10.30 predpoldne, v 48. letu izdihnil svoje blago dušo.

Pogreb se je vršil v ponedeljek 6. t. m. ob 5. uri pop. iz hiše žalosti v Povzahu na pokopališču v Brezovici.

Materija-Povzane, 7. junija 1927.

Žalujoča družina in sorodniki.

ZAHVALA.

Vsem, ki so na katerikoli način izkazali žalostno čast našemu nepozabnemu

soprogu in očetu

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo pevskemu društvu «Tabor» iz Brezovice za ganljive žalostinke, g. Božidar Kasteleca za ganljivi nagrobni govor, kakor tudi materijskemu potetu gosp. Depangher za izraženo sožalje.

Družina Babuder in sorodniki.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih.

KAKAO De Jong's holandski, zasluži prednost radi njegove pristnosti in izborne kakovosti. 712

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (nekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 678

KOAS L. 5.— Società Ligure - Lombarda Piazza Scrocola 3, Trst. — Izdelek, ki se ne boji konkurence. Tovar na Vito al Tagliamento. 732

VII LJUBLJANSKI VELESEJEM. Obiščite ga od 2. do 11. julija 1927. 30% popust na italijanskih in 50% na jugoslovanskih železnih. Jugoslovanski vizum L. 10.— Te objave so deležni oni, ki kupijo izkaznice po L. 12.— pri sejmiskem komisariju: Agenzia Cehovin, Trst, Viale XX settembre 65, Banco Steindler, Trst, Via Gallina 2, Banco Bolaffio, Trst, Via Dante 6. Na željo preskrbi sejmiski komisar vsem zainteresiranim, ki stanujejo izven Trsta jugoslovansko dovoljenje. Interesanti naj dopolnijo potni list in L. 12.— za izkaznico, L. 10.— za vizum in L. 5.— za poštne stroške. 767

REDKA PRILOKA! Gostilna, s senčnatim vrtom, več sobami za letovščarje, v tržaški okolici se prodaja. Cena nizka. Pojasnila v Buffet via Giannastica 9 od 11 do 6. 768

KAMJON Frosch-Büssing, nosi 45 q, skoraj novi kamni, magnet Bosch, karburator Zenith, v popolnem stanju, z vlačilcem na 2 kolesih, nosi 30 q, na vsako poskušnjo se prodaja za L. 9000.— Poštni predal št. 3 Piazza Borsa. 765

PEKOVSKI pomočnik, mlad, pošten, išče stalnega mesta kot poldelevec, v mestu ali na deželi. Naslov pri upravitelstvu. 764

TRGOVINO sadja, zelenjave, vina in mnogo drugega, prodam radi selitve takoj cena nizka, dobiček zajamčen 40—50 od cene. Barkovlje Riviera 151 766

PRILOKA! Prodaja se vrata, okna, tramovje in drug material, ki izvira iz demolaranja. Pojasnila daje Croci, Piazza Ponterosso 1. 738

MANUFAKTURISTINJO, popolnoma izurjeno, sprejme takoj kot prvo moč velika trgovina na deželi. Ponudbe pod «Manufakturstinjo» na upravitelstvo. 746

PEKOVSKI učenc, krepak, od 14 do 16 let star, se sprejme takoj. Ječič Viktor, pekarna, Dobravlje 105 pri Ajdovščini. 763

JE ORIGINALNA MA **KURJA OČESA** DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

FARMACIA SPONZA - Via Tot. S. Pietro 10 - Trst

ZAVOD DOTY. BONCINA-FINETTI - Trst, Via Fabio Filzi 23, V. n.

Trganja v kolku (Ischias) rokah in ledjih i. t. d.

Zdravljenje traja tri dneve. Konzultacije: 10-12 in 15-17.

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

PODLISTEK

FRANCE BEVK:

Jakec in njegova ljubezen

Ko je sedel, je bil srečen. Pozabil je na robec in na vse. Z rdečo ruto je brisal pot s čela in se režal sam v sebi.

Filip, ki je bil v pol pijanosti položil glavo na roko, jo je zdajci dvignil. S pol očesom je mežikal. Kuda je v sebi jezo in kakor da je ta hip do dna razmisli, je dejal:

«Z njim si plesala, z menoj nisi!»

«Ker ni svinjar, kakor si ti...»

Hujše besede ni mogla izreči. Prenagljena je prišla iz jeze in iz tihe osramočenosti, ni je mogla umakniti. Tudi je ni marala. Zavedala se je svoje moči, ki je izvirala iz njene lepote, zato je pogledala Jakca in Ivančka, kot bi hotela reči: «Taka sem!»

Filipu je zastala sapa. Odprl je usta, v presenečenju ni mogel najti primerne besede.

«Če sem jaz svinjar, si ti...»

Ni izgovoril. Ivanček je slutil požar v besedi in jo je zadavil z udarcem po mizi, da je odskočil kozarec. Zadnja beseda je bila le pol izgovorjena, zagledana in je Micka ni slisala. Filip se ni dal

poraziti. Čutil je, da je prešibek, če bi se postavil po robu vsem, znesti se je hotel nad dekletom.

Dvignil se je, da bi stopil do Micke, Jakca mu je zastavil pot. «Tu ne boš šel!» V tem hipu je čutil, da je poražen. Dvignil je v jezi kozarec in trbusknil vino čez mizo. Micka se je umaknila, a prepozno. Vino se ji je razlilo po rokavu in po krilu...

Ivanček je planil kakor obseden: «Z dekletom ne boš delal, kar boš hotel.» Zgrabil ga je za roko. Jakca je planil med pretepejoče se fante, da ju pomiri. Filip je otepal z rokama in iskal z očmi, kaj bi zgrabil.

Krtmar je bil pravkar znova navil gramofon. Med vriskanje vrteče se plošče, ki je spremljala «stajeriš», so se mešali kriki fantov. Med njimi so se razvile tri skupine. Dve sta silili druga drugo v las, tretja, ki jih je mirila, je bila najmočnejša.

Dekleta so se v naglici razbežala. Le Micka je ostala. Mahoma, predno se je dobro zavedala, je bila sama. Ivanček se je med tepečem ozrl po nji in dejal: «Micka, pojdi!»

Šla je. Pred krtmo ni bilo nikogar. Od krtme so vodile tri poti. Micka je odšla po desni poti, ki je vodila do Doljaka, kjer je služila. Nastal je bil že mrak. Par sto korakov od krtme je obstala za gostim in živim plotom, ki je že poganjal brstje, da vidi potek tepeža. Ni vedela, kaj se godi z njo, vaa se je tresla od razburjenja.

Od gostilne je slisala glasove in ropot. Gra-

mofo je utihnil; kratki, rezki kriki fantov so odzneli v mrak. Nekdo je točkel po mizi in kričal z visokim glasom. Micka je razločila Ivančkov glas.

Zaskrbelo jo je. Že je hotela stopiti nazaj. Zdela se ji je, da vidi visoko v brdu gmajne bele predpasnike deklet in sliši njih smeh. To jo je nemilo zadelo. Zamerala je tovariščam, da se v tem trenutku lahkomično smejejo.

Nenadoma so v krtmi glasovi utihnili. Le visok, razburjen glas krtmarja je odmeval v tišino. Tu pa tam ga je prekinil debelejši glas enega izmed fantov. Slednjič je dejal krtmar na pragu: «Lahko noč. Vrata so se s trusom zaprla.

Micka se je oddahnila. Fantje so se razšli. Slisala je razgovor, ki ni bil podoben prepiru. Kakor da nekdo opravičuje svoje dejanje nasproti drugim. Pokesala se je, da je šla po tej poti. Rada bi bila videla Ivančka, vsaj za trenutek še. Ni se mogla več vrniti. Tem manj, ko je zaslišala korake za seboj.

Temna, majhna postava se ji je približevala. Bil je Jakca; spoznala ga je po neenakomerni boji. O, da bi ne bila naletela nanj! Vendar ji je v naslednjem trenutku ni bil neljub. Mrak vetera se je bil zgostil, goste sence so legale ob stezo, da je ob njih postajalo temno v duši.

Pritimila se je k plotu. Jakca je šel naglo, kakor da lovi nesrečo, njegove oči so bile uprte v tla. Ko je stal pred dekletom, mu je zablesknil njen beli predpasnik v oči; ob trnini plota se mu

je videl kot prikazen. Da se je preplašen ustavil.

«Oh — ti si, Micka?»

«Lep fant,» se je zasmejala. «Dekleta se ustrašijo.»

«Vedel sem, da moraš biti ti,» je dejal Jakca s sočnim smehom, ki nikoli ni dočela izginiti z njegovega obraza, «a vendar sem se ustrašilo.»

«Kako si vedel, da moram biti jaz,» je vprašala M

LIRA IN DRŽAVNA BILANCA

Revalutacije lire ne občuti danes samo privatno, marveč tudi državno gospodarstvo.

Vpliv dvigovanja kupne moči domače valjave zasledujemo že od prošle jeseni, torej od tedaj, ko je postala revalutacija dovršeno dejstvo. Med dohodke, ki v prvi vrsti zavise od gibanja tečaja lire, spadajo carine. Kot najlepši primer v tem oziru nam lahko služi carina v zlatu na žito, ki je plačljiva po dnevnem tečaju v papirnatih lirah. Ako je na pr. država uvozila v prvem polletju danega leta 10 milijonov metrskih stotov pšenice, ki je obremenjena s 75 milijoni zlatih lir uvozne carine in se giblje srednji tečaj zlata na 500, tedaj prejme erar 375 milijonov papirnatih lir. Tečaj zlata je pa v drugem polletju padel na 375 papirnatih lir. V tem slučaju erar ne dobi več gornje vsote, marveč le 263 milijonov papirnatih lir. Izguba države na carini znaša 112 milijonov. Ona postaja s progresivno revalutacijo veljave vedno večja. Jemljemo li v obzir, da je znašal preteklega leta uvoz pšenice 24 milijonov metrskih stotov, tedaj si lahko predstavljamo vsoto izgube, ki čaka državno bilanco v tekočem letu.

Padanju dohodkov iz uvoznih carin je sledilo tudi padanje dohodkov iz tako na izmenjavo in

prenos. Nazadovani so: konsumni davki in oni na poslovni promet. Pridružili so se jim še nekateri drugi, ki jim pri odmerjevanju služi vrednost za podlago. Vsa ta nazadovanja niso zaenkrat povzročila preobčutnih izgub, kajti zaenkrat so bila kompenzirana z velikimi dohodki prvih 6 mesecev tek. finančnega leta. Kompenzacija pa postaja radi današnjega padanja cen in valutnih tečajev vedno bolj negotova.

Mesec marec nam je pokazal pomembnejše nazadovanje dohodkov. Davki na izmenjavo in prenos so v primeri z marcem 1926. nazadovali od 301.6 na 276.9 milijonov, kolkovne takse na konsumne predmete od 13.8 na 10.2, indirektni konsumni davki od 492.2 na 483.4 milijonov lir. Stanje koncem aprila nam pri istih postavkah podaja sledeče številke: 254 proti 262 milijonov, 10.4 proti 13.4 in 393.7 proti 502.4 milijonov lir.

Gornje številke nam kažejo, da država ne more več upati na napredovanje dohodkov v naštetih davkih. Državna bilanca se bo morala kakor privatno gospodarstvo prilagajevati stanju revalutacije lire. Ohranitev bilančnega ravnotežja je treba iskati sedaj edino le v zmanjševanju državnih izdatkov, dejstvo, kateremu radi najnovejših vladnih ukrepov že jadramo nasproti.

Razne zanimivosti

Tudi Zedinjene države štedijo

Zakladni tajnik Zedinjenih držav Severne Amerike Mellon naznaja, da se bodo vsi bankovci Zed. držav zmanjšali na eno tretjino prejšnje oblike. S tem meni vlada, da prihrani pri napravljani novih bankovcev vsako leto približno dva milijona dolarjev. Pri bankovcih treba začeti, kdor hoče kaj imeti.

Negričakovane posledice povedaži

Odkar je bilo več sto tisoč prebivalcev države Louisiana radi povodnjih prisiljenih, da so zapustili bogate plantaže s sladkornimi in bombažnimi nasadi, so se v teh krajih razpasle cele roparske tolpe. Organizirane čete vozijo v čolnih po vsem okraju in ropajo po zapuščenih hišah. Toda roparji se ne zadovoljujejo samo z zapuščenimi hišami, oni ropajo tudi po obljubljenih hišah in marsikake žrtev je že padla od njihovih rok. S policijo se vrše naravnost pomorske bitke, toda roparji so dosegli v veliki večini.

Stroge kazni

Policija v Kairi (Egipt) je prediskala te dneve zloglasno predmestje, kjer se skrivajo trgovci s kokainom. Policija je pri tej preiskavi aretirala nad pet sto trgovcev s kokainom in zaplenila velikanske količine kokaina in hašiša. Policijski šef je dal nato nabit po mestu naznanilo, da dobi v bodoče vsak tak trgovec poleg ječe še trideset udarcev z bičem.

Nev odlok

Pariška odvetniška zbornica je določila, da smejo v bodoče pariški odvetniki izobesiti na vratih svojega stanovanja oziroma svoje pisarne tablico s svojim imenom. Doslej jim je bilo prepovedano, posluževati se takih tablic, ker se je to splošno smatralo za reklamo, nevredno odvetniškega stanu.

Zastarela postava

V Colchesteru (Anglija) je bil obtožen Walther Pomes, da je gledal iz same radovednosti skozi okna v tuja stanovanja. Pregrešil se je s tem dejanjem zoper naredbo iz leta 1390. Sodnik je obsojil na zaporno kazen. Medtem ko je trdil obtoženec, da ni zakrivil dejanja, ki mu ga očita obtožnica, je izjavil njegov zagovornik, da se pritožijo na drugo stopnjo in sicer bo uveljavljal, da je omenjena postava že zastarela. Doslej se je uveljavljala zastarelost dejanja, zastarelost postave je kot vzrok pritožbe vsekakor nekaj novega.

Nev patron

Iz Orvieto v pokrajini Perugiji prihaja glas, naj bi se določil podestato za patrona svetnik Peter Parenški, ki je bil sam svoje dni podestata v Orvieto.

Stopnja pijanosti

V medicinskem društvu v New Yorku se je te dneve razkazovala metoda, katero uporablja policija v mestu Cincinnati, da dožene, koliko je zločinec izpil alkoholnih pijač, oziroma katero stopnjo je zavzela njegova pijanost. Aretiranca pozovejo, naj napihne s svojo sapo navadno žogo za nogomet. Njegova sapna gre pri tem skozi raztopino kalija bismutata, ki po barvi sapo od rumene do zelene barve. Sapa postane rumena, če je dotičnik izpil le malo alkohola, in se bolj in bolj pozelenjuje z večjo količino zaužitega alkohola, pri totalni pijanosti, ki omejuje razsodnost, je sapa že temno zelena.

Železniški kraj umri

V Filadelfiji (Zedinjene države) je umrl železniški magnat Henry Huntington. Bil je to mož, o katerem se je govorilo, da je imel najznamenitejšo zbirko redkih knjig, rokopisov in umetnin iz vsega sveta. Leta 1922. je določil, da postanejo ti zakladi po njegovi smrti dostopni tudi občinstvu. Huntington je še pred kratkim kupil Gafna-

boroughovo knjigo «Blue boy» za 150.000 funtov.

V dobi črešanj

Zdravniki poudarjajo, da treba črešnje oprati v čisti vodi, preden se zaužijejo, posebno one, ki so šle že skozi več rok. Tega imenja je bil tudi znameniti zdravnik in kemik Louis Pasteur. Ko je nekoč predaval, je vsako črešnjo opral v kozarcu vode in pri tem razlagal na dolgo in široko nevarnost, ki tiči v bacilih, došlih s črešnji v tekočino. S prepričevalnimi in navdušujočimi besedami je svaril svoje poslušalce, naj nikdar ne uživajo neopranega sadja, pri tem je pa sam vzdignil kozarec z bacili in v raztresenosti izpil v enem odduhu vso vsebino.

Debeluhvi v Milanu

V Milanu se je ustanovil klub debeluhov, ki šteje sedaj že trideset članov. V klub se sprejmejo le oni, ki imajo najmanj 120 kg. Za predsednika tega društva je bil izvoljen igralec Karl Rotta, ki tehta 170 kg, nadomestuje ga kot podpredsednik Belli s 166 kg. Pri prvi seji se ni skoraj nič govorilo, kajti govorjenje le poveča utruja človeka, zato so pa društveniki tem bolj jedli. Vsak član je bil primoran vzeti od vsake jedi po dve porciji, jedi je bilo pa za eno veliko stran, napisanih z drobno pisavo. Natakariji, ki so stregli, so izjavili, da niso videli še nikdar takega apetita. Med obedom je vladala največja svečanost.

Poletni čas na Angliškem

Zopet se je uvedel na Angliškem poletni čas, t. j. vse ure so se pomaknile za eno uro naprej. Nekaj londonskih list je izračunal, koliko spanja in koliko dela se je izgubilo s tem «časovnim skokom». Ker je 47 milijonov ljudi v Veliki Britaniji spalo radi skrajšanega nočnega časa za eno uro manj, je znašala izguba spanja v državi na ta način 5500 let ali 47 milijon. ur in prebivalci Londona samega so se odpovedali spanju, ki znaša 850 let.

Velika tatvina znakm

Nemški nabiralec pisemskih znakm Kreuser iz Mayen-a je prišel v Pariz na mednarodno zborovanje ljubiteljev znakm. S seboj je prinesel najdragocenejši del svoje zbirke. Prvo noč, ki jo je prebil v hotelu, so mu izginile iz njegove zbirke znakme in sicer sedemnajst po številu. Zbirko novodolenega gosta je moral oporati kak dober poznavalec znakm, ker je pobral najdragocenejše izvide, med temi je bilo osem znakm z otoka Mauricija, vsaka vredna najmanj 70.000 frankov, dve belgijski redki znakmi, ena iz Chile in šest najstarejših bavarskih znakm. Skoda, ki jo trpi Kreuser, znaša nad 1 milijon frankov.

Radio v Rusiji

Prvi strokovni list za radio je prišel izhajati v sovjetski Rusiji novembra 1924. leta. Izdajalo ga je društvo «Radio za vse». Ze tistega leta je štela Rusija več tisoč radioamaterjev. V zadnjih dveh letih pa je poskočilo to število na 200.000, slušalcev radio-brzojavnih vest, radiofilov pa na okrog 2 milijona. Prvemu radio-listu je sledilo v zadnjih dveh letih v celoti 20 novih, ki izhajajo v Petrogradu, Har-kovu, Nižnem Novgorodu, Minsku in drugod. Delijo se ti listi v tri skupine: vsesovjetske centralne novine, deželne in gubernijske novine. Statistika pravi, da je največ radiofilov med delavskim slojem, in sicer je povprečno 90-od sto vseh postaj v delavskih rokah.

Zanimanje za radio je izredno veliko. Uredništvo «Radio-gazeta» je dobilo lani na tisoče pisem svojih čitateljev, med katerimi so ljudje, ki prebivajo na otokih Ledenega morja, na Kavkazu in v Turkestanu in ki imajo svoje brezžične postaje. Sedaj se vrši v Rusiji velika propaganda za razširjeva-

nje radia in postavljanje novih oddajnih postaj. Ko bo ta veliki načrt uresničen, bo imelo vsako rusko mesto oddajno postajo in bo v vsakem mestu na stotine in tisoče naročnikov radio-časopisov.

Tragičen polet zrakoplova

1. maja je odletel iz Moskve velik zrakoplov družbe «Aviohim», ki sta ga vodila dva pilota Semenov in Zikov. Naenkrat je zmanjkal vesto o zrakoplovu. Izginil je brez sledu — za mesec dni. Pred kratkim pa je prišla v Moskvo vest iz mesta Troicko-Peterska o tragičnem poletu nad samotnimi in zapuščenimi pokrajinami, o 14-dnevem gladu in o žalostnem koncu poleta.

Ze takoj spočetka sta naletela letalca in njih zrakoplov na dež in sneg. Ko pa sta se dvignila v višino 5000 metrov, sta se izgubila. In nista se mogla več orijentirati. Zanjima pod njima je bila pustina ali gozdna, toda o ljudeh ni bilo sledu. Takoj za to nesrečo jih je doletela tretja. Zasla sta v gosti megli. Zrakoplov je brzel s katastrofalno hitrostjo. Menila sta, da sta od Kavkaza oddaljena kakih 300 do 400 km in sta letela v višini kakih 800 metrov. Mistifika sta, da so nahajata v bližini Tobolska. Tedaj pa se je letalo nenadoma zapletlo v goste vejeve in pilota sta odletela več metrov vstran in padla v globok sneg. Zrakoplov pa se je dvignil in izginil v oblakih. Ko sta se letalca zavedla svoje nesreče, sta sledila smeri, v kateri je izginjal zrakoplov. Toda dospela sta do globokega prepada. Da ga obideta, sta morala skozi snežene viharje. Minulo je že nekaj dni. Zrakoplova nista našla. Tedaj sta se odločila, da poiščeta prvo bližnjo naselbino. Gladna, izmučena, z golim nožem in kompasom sta krenila na pot. Napadale so ju divje zveri, njuna edina hrana je bil sneg. Sele 5. ali 6. maja sta našla neke zmaznjene mareljce.

6. maja zvečer je padel Semenov zmaznjel so mu noge. Zikov je pot nadaljeval. Dva dni nato so prišli po Semenov. In sele pet ali šest dni zatem sta dobila prvo pomoč. Ljudje so se ustrašili, ko so ju zagledali. Bila sta podobna okostjem s prevlečeno kožo. Zdravila se v Troicko-Peterskem. Pozneje se povrneta v Moskvo.

3.000 hiš brez lastnihh

V tem oziru je Petrograd čudno mesto. 3.000 hiš, pa ne vedo o njih, čigave so. Nihče jih ne popravlja. Stranke žive v njih brezplačno. Hiše pa propadajo in se podirajo. Hiše imajo po 5 do 6 stanovanj in se nahajajo po večini v delavskih četrtih. Toda stanovanjcev je malo v njih. Stanovanja so po večini pokvarjena. Petrogradski svet je bavi sedaj z vprašanjem, kaj početi s temi podrtimi, kakaj stroški za popravila bi bili zelo veliki in težki, da bi se izplačalo jih zrtvovati.

Peščene lavine v jugovzhodni Rusiji

Iz stavropolske gubernije javljajo, da so se priče velike množine peska gibati. Blizu vasi Petrovskeje so te peščene mase zasule 50 desetin rodovitne zemlje. Vseled silne vročine proti tistim krajem velika pogubna suša. Pesek se giblje naprej in ni ga mogoče

zadržati. Nevarnost teh lavin stalno narašča in prebivalstvo je v skrbeh, da mu pesek ne zasuje vse rodovitne zemlje. Vzhodnemu delu stavropolske gubernije pretijo istotaka velike peščene mase, ki pa prihajajo iz astrahanske pokrajine. Obenem s tem pa se umika in niža Kaspijsko morje, za seboj pa pušča ogromne količine peska, ki ga zanaša veter vse globlje v notranjost dežele.

Iz Erne Ernest

V dočelni bolnišnici v Treptovu (Berlín) so se pri dvajsetletni stržnici pojavile v zadnjem času nekam čudne posebnosti. Glas ji je postal nižji in na gorenji ustnici so ji začele rasti brke. Te izjemne posebnosti opazila tudi njena prednica, ki se je nato posvetovala z zdravnikom. Po natančni preiskavi so spravili strošnok Erno na kliniko in po kratki operaciji je zapustil operacijsko sobo Ernest. Nato so morali tudi v krstni knjigi izpremeniti Erno v Ernesta in prva stvar, ki čaka po operaciji Ernesta, je ta, da bo moral Ernest iti na vojaški nabor. Vročinski zastopniki ljudstva

Ker je čez dan prevročje, se vrše seje v parlamentu na Malti (angleški otok med Sicilijo in Afriko) ponoči. Toda niti hladni veterik, ki pihlja z moške strazi skozi široko odprta okna in vrata razpasane dvorane, ne more niti najmanj pohladiti vroče krvi poslancev. V zadnji seji je prišlo do tepežke. Nekateri poslanci so stali takoj v laseh, pri tem so zvrnili mizo, ki je padla na tla. Na tla je padel tudi minister za notranje zadeve, ki je padel na tla, čeprav je spadal v vrsto preprija in tepežke v področje notranjega ministra in na imel z naučnim nobenega stika. Trije poslanci so se izključili iz nadaljnjih sej za dobo enega meseca. Dobro, da so počitnice in da si pojde naučni minister lahko zdraviti nogo, ne da bi radi tega kaj trpele njegove ministrice.

Da se poplemeniti.

Američani delajo radi s svojimi kazencimi vsakovrstne poskuse, da napravijo iz njih boljše ljudi. Najbolj znani zavod za take poskuse je Newyorška kaznišnica Sing-Sing. Pred kratkim so poskušali z radioaparati. Kazenci se niso več dolgočasnili v svojih celicah. Poslušali so resna in šaljiva predavanja, koncerte i. t. d. Sedaj mislijo vplivati na te izvrške človeške družbe s slikami. Povsod, kamor pridejo kazenci, v hodnikih, v čakalnica, v jedilnicah vise podobne, stare in moderne slike, klasične in futuristične. Čuvaji so opazili, da se kazenci najraje ustavljajo pod slikami, ki predstavljajo kako pokrajino, kjer se vidi prosta narava in mnogo solnca, ali pa pri slikah, na katerih so naslikane lepe mlade ženske. Ali bodo imele te slike končno kaj uspeha, se še ne ve, ker se je s poskusi komaj pričelo.

Najboljši poznavalec vin.

Kakor vsako leto tako se je vršil tudi letos v Parizu tako zvan «concours de sommeliers», tekma med

natakariji za vino. Te tekme se udeležujejo natakariji vseh večjih vinskih restavracij, da se dožene, kdo med njimi je najboljši poznavalec vin. Na mizi je postavljenih dvanajst kozarcev, šest z belim, šest z rdečim vinom. Vsak tekmovalc mora pokusiti in izjaviti, kako vino, odkod in iz katerega letnika je v posameznih kozarcih. Letos se je udeležilo boja sedem in devedeset tekmovalcev po večini moške iz Burgundije, Bordeaux-a in drugih vinskih krajev. Zmagal je pa mladi pet in dvajsetletni natakarij Le Cudrenec, doma iz Bretanje, kjer sploh ne raste nobena trta. Do šestnajstega leta ni pil ta natakarij drugega kakor vodo, mleko in limonado, zato mu je tudi rekel predsednik komisije, da je zmagovalec napravil v zadnjih desetih letih neverjeten napredek.

BORZNA POROČILA

Trst, 8. junija 1927.

Amsterdam 718.50-728.50, Belgija 247.50-252.50, Francija 70.45-70.75, London 87.60-87.90, New York 17.984-18.084, Španija 304-314, Svica 343-347, Atene 23.50-24, Berlin 422.50-432.50, Bukarešt 10.60-11.10, Praga 53.40-53.90, Madžarska 308-318, Dunaj 250-260, Zagreb 31.51-32.01. Uradna cena zlata (7.16), L 348.45; vojnoškodninske obveznice L 62.90.

DAROVI

Mesto cvetja na grob pokojnega Jožeta Bizjak darujejo Neimeno-vani Lit 60.— za «Šolsko društvo». V počastitev spomina blagopokojnega Ivana Babuder - Taučinov-ga iz Pevzarij pri Materiiji daruje družina Babuder iz Trsta Lit 10.— «Šolskemu društvu».

Cenjenim darovalcem prav iskrena hvala. RODOLJUBI! SPOMINJAJTE SE «ŠOLSKEGA DRUŠTVA» OB VSA-KI PRILIKI.

ŠIRITE

„Naš glas“
Mesečno družinsko revijo!
Naročnina za celo leto 16 L
Naslov:
Trieste, Casella postale 348

Odhodi vlakov

TRST — TRIČ
5.15 (b), 5.50 (o), 6.30 (b), 6.45 (b), 7.40 (b), 8.35 (ob), 10.50 (b), 12.30 (ob), 15.05 (b), 15.15 (b), 15.25 (ob), 17.— (b), 17.15 (b), 18.10 (b), 18.20 (o), 19.05 (o), 20.10 (b), 23.30 (ob).

TRIČ — TRST
4.37 (ob), 6.53 (o), 8.12 (b), 9.13 (b), 9.25 (b), 10.10 (ob), 10.45 (b), 12.30 (ob), 11.56 (b), 13.36 (b), 13.37 (b), 14.10 (ob), 16.28 (ob), 16.33 (ob), 17.36 (b), 17.50 (o), 19.40 (b), 22.12 (ob), 22.52 (ob), 23.46 (b).

*) do Nabrežine.
TRST — BENETKE
5.15 (b), 6.30 (b), 8.25 (b), 8.35 (ob), 10.50 (b), 15.05 (b), 15.25 (ob), 17.— (b), 18.10 (b), 18.20 (o), 20.10 (b), 23.30 (ob).

BENETKE — TRST
0.40 (ob), 5.10 (ob), 6.18 (b), 8.10 (b), 9.07 (b), 9.20 (ob), 10.57 (b), 12.08 (ob), 14.48 (b), 16.42 (b), 18.35 (ob), 20.55 (b).

TRST — GORICA — VIDEM
a) iz Trsta: 5.15 (ob), 5.50 (o), 6.45 (b), 7.40 (ob), 12.30 (ob), 15.15 (b), 17.15 (b), 19.05 (o).
b) iz Gorice: 7.16 (ob), 5.54 (o), 8.10 (b), 9.34 (ob), 14.25 (ob), 16.43 (b), 18.58 (b), 20.59 (o).

VIDEM — GORICA — TRST
a) iz Vidma: 5.05 (o), 6.45 (b), 9.20 (ob), 12.15 (b), 14.55 (ob), 17.35 (o), 18.15 (b), 20.21 (ob).
b) iz Gorice: 6.— (o), 7.27 (b), 10.20 (ob), 13.09 (b), 15.58 (ob), 19.05 (o), 19.— (b), 21.23 (ob).

TRST — GORICA — PODERDO
a) iz Trsta: 6.10 (b), 6.50 (o), 11.50 (ob), 17.55 (b), 18.35 (o).
b) iz Gorice: 8 (b), 8.56 (o), 13.59 (ob), 17 (o), 19.46 (b).

PODERDO — GORICA — TRST
a) iz Podbrda: 5.45 (o), 8.22 (b), 11.35 (ob), 13.09 (b), 15.58 (ob), 19.05 (o), 19.— (b), 21.23 (ob).
b) iz Gorice: 5.— (o), 9.51 (b), 13.19 (ob), 18.48 (o), 21.52 (b).

TRST — POSTOJNA
1.— (b), 5.— (o), 7.30 (b), 9.05 (o), do Nabrežine, od tu zveza do št. Petra na Krasi in Reke ob 10.08 (b), 12.— (ob), 14.45 (b), 15.50 (ob), 18.35 (ob), do št. Petra na Krasi in Reke, 19.30 (b*), 20.20 (b*), 20.45 (b).
*) Od 1. aprila do 30. septembra 1927 samo za potnike I. in II. razreda.
**) Spalni vozovi.

JAKOB BEVC
uradna in zlatarna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
Kromu plačuje višje kot vsi drugi.
Zaloge raznovrstnih ur in zlatenine.

Darovi za birmo.
Veliko izbero dobite v zlatarni
POVH ALBERT
Via Mazzini 46 — Trst

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema «Dinarje» na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67.

Najstarejši slov. denarni zavod